

РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ В КРАЇНАХ ЄС, УКРАЇНІ ТА ІНШИХ КРАЇНАХ

НАДЬОН Вікторія Валентинівна - докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри цивільно-правової політики, права інтелектуальної власності та інновацій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ДАНИЛЕНКО О.В. - кандидатка юридичних наук, асистентка кафедри цивільно-правової політики, права інтелектуальної власності та інновацій
DOI: <https://doi.org/10.32782/LAW.UA.2023.4-2.31>

Прорив у сфері інформаційних технологій призвів до нової цифрової революції та народження цифрової інфраструктури у країнах Європейського Союзу, в Україні та ряду інших країн. Цифрова революція вимагає дотримання глобальних інтеграційних процесів та призводить до цифровізації законодавства, відповідно до принципів міжнародного права та права Європейського Союзу. Одним із важливих питань для розвинених країн залишається питання правового механізму впровадження штучного інтелекту в суспільство без шкоди для людства, а також правове регулювання правовідносин, пов'язаних із штучним інтелектом.

Ключові слова: штучний інтелект, цифровізація, право, інновації, суб'єкт, об'єкт, приватне право, відповідальність.

Постановка проблеми

Штучний інтелект стрімко увійшов до нашого життя. У першу чергу це численні інтелектуальні системи, боти, що допомагають у різних сферах – від банківської діяльності до судоустрою. Проте використання таких систем породжує набір проблем, у тому числі правового характеру, які потребують нагального врегулювання. Однією з таких є проблема належного правового регулювання суспільних відносин, які виникають за участю інтелектуальних систем, віднесення їх до об'єкта чи суб'єкта права, а також настання відповідальності за участю штучного інтелекту.

Мета статті – проаналізувати доктринальний та нормотворчий підхід питання правового механізму впровадження штучного інтелекту до життєдіяльності суспільства без шкоди для життя та здоров'я людства, а також щодо можливості штучного інтелекту бути задіяним до цивільних правовідносин з визначенням ролі та місця штучного інтелекту в правовідносинах.

Виклад основного матеріалу

У грудні 2020 року Кабмін затвердив концепцію розвитку штучного інтелекту до 2030 року, яка охоплює 9 галузей, в яких держава бачить основні напрямки застосування штучного інтелекту (далі – ШІ). Це освіта та наука, кібербезпека, інформаційна безпека, оборона, економіка, публічне управління, правове регулювання та правосуддя. Але війна, очевидно, вносить свої корективи в цей план, а отже виникла необхідність застосування ШІ також в області практичної медицини, зокрема, військової.

Так, у 2023 році Одеса стала першим містом в Україні, де було впроваджено пілотний проект з телемедицини «BrainScan». Ця система працює на базі штучного інтелекту і значно пришвидшує процес діагностики захворювань або ушкоджень головного мозку та рятує життя пацієнта, коли час є критичним фактором [1]. Як це працює? Нейромережа аналізує зображення комп'ютерної томографії головного мозку в автоматичному режимі та виявляє патологічні зміни. І вже протягом 5 хвилин після обробки знімка

програмою лікар може ухвалити рішення про подальше лікування. Це в кілька разів швидше, ніж зазвичай.

З 2018 року в Україні запроваджено телемедицину. За словами Віктора Ляшка, телемедицина в Україні сьогодні набуває активного розвитку: до закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну допомогу, поставлено близько 4 тисяч мобільних телемедичних апаратно-діагностичних комплексів. В областях почали роботу регіональні центри телемедицини, організовано телеконсультування за окремими напрямками в рамках надання екстреної медичної допомоги тощо» [2].

Сьогодні, в Україні працює низка пілотних проєктів щодо надання медичної допомоги в умовах воєнного стану із застосуванням різноманітних телемедичних платформ – Teladoc Solo platform (США – Велика Британія), Rehabilitation Gaming System (Іспанія), Epiqar (США), System Carebits (Польща), Healthbot «Home Doctor» (Іспанія), телемедичні системи обробки медичних даних на базі штучного інтелекту Vgainscan (Польща) та AIDOC (США).

ШІ впроваджується на лінії фронту. Так, пресслужбою Міністерства економіки повідомлено, що у гуманітарному розмінуванні території України допомагатиме штучний інтелект – це стане можливим завдяки співпраці американської компанії Palantir.

Отже, на сьогодні, перед всім світом поставлено дуже складне завдання щодо впровадження ШІ до суспільного життя без шкоди для життя і здоров'я людства, тому виникає питання щодо ролі ШІ у цивільних правовідносинах.

У науковій літературі запропоновано три теорії щодо ШІ. Перша теорія означає, що штучний інтелект слід визнати деяким **об'єктом (рiччю)**, з приводу якого суб'єкти цивільного права можуть вступати між собою у правовідносини. Відповідно до цієї теорії, штучний інтелект можна продавати, обмінювати, укладати щодо нього інші правочини тощо. Друга теорія – теорія наділення ШІ **правосуб'єктністю**, тобто визнання ШІ суб'єктом права. І окремо приділена увага – **електронному суб'єкту**. Проаналізуємо окреслені теорії.

На думку М.О. Стефанчука, ШІ – це здатність машин навчатися на людському досвіді та виконувати завдання, подібні до людських. Це моделювання здатності до абстрактного, творчого мислення – і особливо здатності до навчання – за допомогою цифрової комп'ютерної логіки [3].

ШІ – це діяльність, спрямована на створення розумних машин, **інтелект** – це та якість, що робить можливість функціонувати належним чином у своєму середовищі [4]. ШІ поділяється на два рівні інтелекту: вузький рівень, якого ШІ вже досяг, і загальний рівень, якого ШІ прагне досягти.

Вузький рівень представляє системи ШІ, які можуть вирішувати набір окремих проблем за допомогою алгоритмів, здатних оптимізувати рішення в конкретній області застосування. Серед них можливість грати в ігри, водити автомобіль, перекладати речення або розпізнавати зображення. Ми щодня стикаємося з вузьким штучним інтелектом під час взаємодії з комерційними компаніями, включаючи інтернет-магазини, цільову рекламу та різноманітні системи рекомендацій, такі як використовують онлайн-платформи потокового передання, фільтри спаму, пошукові системи, медичні діагнози тощо [5].

Прагнення досягти перевищення продуктивності людських завдань, характерно **загальному ШІ**. Він відрізняється автоматизованим програмним забезпеченням, ставить перед правом нові виклики завдяки здатності до самонавчання, накопичення особистого досвіду та генерування рішень для проблеми, на основі незалежного аналізу різних сценаріїв без участі розробника [6], так називаємої самопідготовкою. Це процес, який почав імітувати людський досвід, який з точки зору ШІ можна розуміти як машинне навчання. Воно базується на статистичних інструментах і процесах, які починаються з сукупності даних та набору алгоритмів, які потім розробляють правило або процедуру, щоб зрозуміти ці дані або передбачити майбутні дані. Алгоритми машинного навчання здебільшого використовують інструменти статистичного висновку визначити ризик, передбачити помилку та мінімізувати її, зрештою, оптимізувати результати.

В США в грудні 2017 р. був розроблений і внесений в Конгрес проєкт закону «Про основоположне розуміння застосування та реалістичної еволюції штучного інтелекту» (Закон про майбутнє штучного інтелекту) від 2017 р. [7].

Даний проєкт представляє науково-дослідний інтерес через пропоноване у ньому визначення поняття штучного інтелекту.

Пп. 1 п. «а» ст. 3 цього проєкту передбачає:

«(1) Термін «штучний інтелект»:

(А) будь-які штучні системи, що виконують завдання в мінливих та непередбачуваних умовах без значного контролю з боку людини або здатні вчитися на своєму досвіді та підвищувати свою продуктивність. Такі системи можуть бути розроблені в програмних, апаратних або інших, передбачуваних дизайнах (форматах). Презюмується, що вони можуть вирішувати завдання, що вимагають людиноподібного сприйняття, свідомості, планування, навчання тощо. Загалом чим більш система антропоморфна (подібна до людини) в контексті своїх завдань, тим більше можна стверджувати, що вона використовує штучний інтелект;

(В) системи, які думають як люди, такі як когнітивні архітектури та нейронні мережі;

(С) системи, що діють як люди, такі як системи, здатні пройти тест Тюрінга або інші аналогічні тести за допомогою обробки природної мови, представлення знань, автоматизованих міркувань та навчання;

(Д) набір технічних засобів, які прагнуть імітувати виконання будь-яких когнітивних завдань;

(Е) системи, діють розумно, наприклад, інтелектуальні програмні агенти та матеріальні роботи, що досягають своїх цілей за допомогою сприйняття, планування, міркування, навчання, комуніювання, прийняття рішень та вчинення дій.

(2) Термін «загальний штучний інтелект» означає умовну систему штучного інтелекту майбутнього, яка демонструє, мабуть, інтелектуальну поведінку, принаймні настільки ж просунуту, як і поведінку людини, причому як когнітивну, так і емоційну й соціальну.

(3) Термін «Інструментальний штучний інтелект» означає систему штучного інтелекту, яка вирішує завдання у певній прикладній галузі, такій як стратегічні ігри, переклад з мови на мову, безпілотні автомобілі та розпізнавання образів [8].

Дане визначення виходить із концепту антропоморфності ШІ, але, незважаючи на це, зазначений Проєкт не містить вказівок на необхідність чи навіть можливість наділення ШІ правосуб'єктністю.

Навпаки, на саміті «Інвестиційна ініціатива майбутнього» 25 жовтня 2017 р. у м. ЕрРіяд (Саудівська Аравія) було надано громадянство Саудівської Аравії андроїду. Мова йде про андроїда (гіноїда) Софію, яка наділена штучним інтелектом та була розроблена гонконгською компанією Hanson Robotics із здатністю адаптування до поведінки людей, а також роботи з людьми. Цікавим є те, що Софія належить до роботів із можливістю саморегулювання – вона саморозвивається, стаючи розумнішою, – програмне забезпечення її штучного інтелекту аналізує проведені розмови і на основі нових даних покращує свої майбутні відповіді [9]. Отже, з визнанням громадянства, робот Софія набула здатності бути суб'єктом права, тобто здійснювати суб'єктивні цивільні права, виконувати обов'язки та нести відповідальність за свої дії.

На думку Т. Малгана існує декілька основних підходів до визначення правосуб'єктності штучного інтелекту. До них відноситься концепція виключної правосуб'єктності, що передбачає надання статусу суб'єкта права лише людині; концепція мінімальної інклюзивності – штучний інтелект можна розглядати як автономний агент; концепція помірної інклюзивності – штучний інтелект як автономний агент або правоздатний агент, який не має правосуб'єктності; концепція повної інклюзивності – визнає штучний інтелект особою із правосуб'єктністю, аналогічною людській [10].

На думку О. Ю. Парамонова, І. П. Варави, правовий статус ШІ не може бути отриманий з моделі фізичної особи, оскільки тоді робот буде мати права людини – право на гідність, недоторканність, винагороду, громадянство тощо. Це суперечить Хар-

тії основних прав ЄС і Конвенції про захист прав людини і основних свобод [11]. З цього приводу в європейською комісією щодо впровадження ШІ чітко підкреслюється, що за ШІ відповідає виробник, власник комп'ютерної програми, робота, тобто виключається можливість визнання ШІ суб'єктом права.

У світі є об'єкти, створені штучним інтелектом. Такі твори викликають великий інтерес у суспільстві та продаються за величезні гроші на аукціонах. Наприклад, автопортрет, створений людиноподібним роботом Софією, продали на аукціоні за 688 000,00 доларів США.

У цьому контексті постає питання: кому саме належать авторські права на твір, створений за допомогою штучного інтелекту? Людині, яка створила програму з використанням ШІ, або людині, яка використала таку програму і поставила завдання перед штучним інтелектом. Або самому ШІ?

У країнах англосаксонської системи права прийнятим є підхід, за яким ШІ може бути наділений правами інтелектуальної власності, *останні можуть належати виключно людині*.

Наприклад, у США такий підхід набув широкого застосування після судового прецеденту. Так, судом у Сан-Франциско розглядалася суперечка «Наруто проти Девіда Джона Слейтера» щодо авторського права на селфі, зробленого мавпою Наруто. При цьому позов на користь мавпи подала організація захисту прав тварин PETA (People For The Ethical Treatment of Animals). Однак і суд першої інстанції, і апеляційний суд дійшли висновку, що, незважаючи на положення законодавства про захист прав тварин, останні не мають права на звернення за захистом своїх порушених прав інтелектуальної власності. Такими правами наділені тільки люди. За аналогією наявність права інтелектуальної власності не поширюється і на ШІ.

У Великій Британії на законодавчому рівні закріплено, що право власності на об'єкти, створені машиною, має особа, яка вжила заходів для створення такого твору.

До подібної думки приходять у країнах Європейського Союзу та в Україні. Вітчиз-

няне законодавство декларує, що автором є фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір і, відповідно, первинне авторське право належить саме такій фізичній особі.

На законодавчому рівні залишається не врегульованим та відкритим питання, яка людина вважається автором твору: творець програми чи особистість, яка дала завдання такій програмі. Однак зазвичай при купівлі-продажу програми, що містить технології штучного інтелекту, укладається відповідний договір або угода користувача, які регулюють питання авторства в результаті використання такою програмою. Тобто діє принцип *рasta sunt servanda* (договори мають виконуватися).

Суд ЄС у своїх рішеннях неодноразово заявляв, що авторське право поширюється лише на оригінальні твори у тому сенсі, що він є власним інтелектуальним твором його автора (рішення C-5/08 Infopaq International A/S проти Danske Dagbaldes Forening) [12]. Із цього виходить, що об'єкти, створені за допомогою ШІ, можуть бути захищені авторським правом лише у випадку суттєвої участі людини під час створення об'єкта. Водночас досить складно визначити, який саме внесок у створення контенту, згенерованого ШІ, буде означати суттєву участь і творчі рішення автора (людини). Оцінка такого внеску залежить від багатьох суб'єктивних факторів. Тому здебільшого контент, згенерований ШІ, не охороняється авторським правом [13].

Однією з перших країн, яка визнала авторські права на твори, згенеровані комп'ютерною програмою, у тому числі і ШІ, є Велика Британія. Там пропонується захист авторських прав на створені комп'ютером літературні, драматичні, музичні чи художні твори. Автором комп'ютерного твору визнається особа, яка вжила заходів, необхідних для створення твору. Охорона діє протягом 50 років з моменту створення твору.

Отже, використання ШІ тягне за собою права, обов'язки та відповідальність. Але, де проходить межа між відповідальністю розробника програми зі ШІ та користувачем такої програми?

Відповідальність, пов'язана з використанням ШІ, сьогодні нормативно не закріплена. Саме тому більшість думок і підходів до цього питання мають скоріше науковий, ніж практичний характер.

Оскільки нормативно-правове регулювання відсутнє, то для визначення відповідальної особи в кожному окремому випадку важливим є встановлення причинно-наслідкового зв'язку та встановлення моменту, дії, обставини тощо, в результаті якої виникла некоректна робота ШІ.

Ще одне питання постає у суспільстві та потребує уваги – це питання правосуб'єктності тварин. Так, це питання стає особливо актуальним саме у зв'язку з розвитком технологій та зростанням населення. Це питання про виживання диких тварин та жорстокість людини як до диких, так і до домашніх тварин. Наведемо як приклад Канаду. У 1998 р. Міністерство юстиції Канади винесло громадське обговорення необхідності реформи законодавства про жорстокість до тварин. Основне питання полягало в тому, чи правильно класифікувати жорстоке поводження з тваринами як злочин проти власності, як це закріплено у чинному законодавстві: «Чи повинен кримінальний закон продовжувати ставитися до тварин, насамперед як до власності, чи закон повинен захищати тварин від зловживань незалежно від їхнього статусу як власності?» [14]. Однак результатом тривалого і жорсткого обговорення став висновок, що право власності та його правовий захист є важливішим, ніж захист тварин.

У наступні роки до парламенту Канади було внесено щонайменше вісім законопроектів, але жодного з них не було прийнято. Одним із небагатьох законодавчих актів, які визнають, що тварини все ж є чимось більшим, ніж майно, що належить людині, став ухвалений Новою Зеландією у 2015 р. Закон про внесення змін до Закону про благополуччя тварин [15]. До Закону було внесено поправку, відповідно до якої тварини мають почуття (*are sentient*) [16]. Тим часом байдуже ставлення до тварин говорить більше не про їх цінність та корисність як майно або про їх небезпеку для людини, а про саму людину. М. Ганді

зазначав, «про велич і моральний прогрес нації можна судити стосовно тварин» [17].

Дж. Дьюї, один із основоположників філософії прагматизму, у своїй статті «Історичний розвиток корпоративної правосуб'єктності» (1926) зазначав, що суперечки навколо як індивідуальної, так і корпоративної правосуб'єктності є наслідком некритичної та часто неусвідомленої прихильності до різних неправових теорій у галузі філософії, теології. Зміст та обґрунтування правових понять не можуть залишатися незмінними, коли змінюється суспільство, економіка, а також загальнонаукові уявлення та підходи: «...якщо впровадження торговельного права не призведе до правового регулювання, що відповідає складним промисловим відносинам сучасного періоду, то стає ще очевиднішим, що старі неправові доктрини, служили розвитку правових норм, сьогодні можуть бути перешкодою. Ми часто обговорюємо проблеми з погляду старих ідей, тоді як вирішення проблем пов'язаних зі звільненням від старих ідей та їх заміною на поняття, що більш відповідають сучасному стану ідей та знань» [18].

Проблемне питання можливості чи неможливості визнати роботів суб'єктами права значною мірою пов'язані з появою покоління автономних роботів, здатних до самонавчання. Насамперед виникає потреба в правовій оцінці ситуацій, коли дії робота призводять до завдання шкоди (делікту). Припустимо, автономний, здатний до самонавчання дрон поранив свого власника або третю особу. Причини такої поведінки дрона можуть бути різними. По-перше, у програмному забезпеченні дрону може бути дефект. І тут відповідальність покладена на виробника. По-друге, власник дрона міг неправильно «навчити» дрона, тоді відповідальність лежить на ньому. Але річ у тому, що з технічного погляду самі поняття «автономність робота» та «самонавчання робота» означають відсутність стовідсоткової передбачуваності його поведінки. Отже, можлива ситуація, коли встановити прямий зв'язок між діями виробника або користувача і шкодою, яку завдав робот, вкрай складно.

Правосуб'єктність, з одного боку, незмінно пов'язана з автономією особистості, але, з іншого, вона не надається виключно людині, законом вона поширена і на корпорації [19].

Цікавим є підхід інституту електронної особи – юридичної фікції, що дозволяє вирішити практичні проблеми, що виникають на даному етапі розвитку технологій ШІ, їх застосування та стану чинного законодавства. Серед науковців існує точка зору, згідно з якою роботи мають бути наділені статусом електронної особи для того, щоб звільнити своїх творців та користувачів від потенційної відповідальності за дії ШІ [20].

На перший погляд, організація та комп'ютерна програма – це абсолютно різні явища, проте між ними можна все ж таки провести деякі аналогії з точки зору їх правосуб'єктності. Електронна особа може мати схожість з юридичною особою в тому сенсі, що обидва є для їх власників засобом досягнення певної мети та існують і створюються виключно на користь їх власників. Робот, будучи наділений правовим статусом електронної особи, не отримує раптово прав та обов'язків, аналогічних людським, а власник робота створює юридичну фікцію, контроль над якою він здійснює [21].

Однак щодо цього існують і альтернативні точки зору. Так, С. М. Солайман, зазначає, що при розгляді питання про визнання правосуб'єктності ШІ останні не можна порівнювати з юридичними особами, оскільки жодна з концепцій правосуб'єктності юридичної особи не застосовується до роботів. ШІ, наприклад, можна порівняти з тваринами за критеріями автономності, самосвідомості чи самовизначення, однак у такому разі він повинен також мати правовий статус, скоріше об'єкта права. У тварин і у роботів відсутній такий критично важливий елемент правосуб'єктності, як здатність здійснювати права та виконувати обов'язки [22].

До дуже суттєвих відмінностей між організаціями та ШІ можна віднести те, що організації автономні фіктивно, рішення з приводу їх дій приймаються їх власниками або експлуатантами, а ШІ може користува-

тися набагато більшим ступенем автономності за своїм характером і не контролюватися повною мірою своїм власником або розробником [23].

При визначенні особливостей правового статусу електронної особи необхідно враховувати, що така особа може являти собою інтегральне поєднання одночасно суб'єкта права та об'єкта права [24].

А. Краузова зазначає, що залишаються питання щодо того, чи не призведе створення правового статусу електронної особи до порушення функціонування суспільства та наскільки такий статус може бути потенційно використаний окремо [25].

На думку Майкла Золлосі, у документах ЄС, що стосуються електронних осіб, роботи розглядаються швидше як непрямий засіб для більш фундаментальної дискусії щодо того, що означає бути людиною, і, незважаючи на добрі наміри, вони посилюють суспільні побоювання щодо роботів, а також продовжують знайоме оповідання про робот як про заклятого ворога людства. Ця популярна концепція демонструє те, як роботи стають вмістилищем культурної стурбованості щодо того, що означає бути людиною, і те, як таке занепокоєння може негативно впливати на потенційні сприятливі способи застосування соціальної робототехніки, наприклад, у сфері освіти або соціального обслуговування [26].

Проаналізував позиції науковців, вважаємо неправильним та недоречним визнавати існування електронного суб'єкта, так як це призведе не лише до ризику наділення правами та обов'язками того, що є простим інструментом, а й порушить межі між людиною та машиною, зробить розмитими межі між живою та неживою, людиною та нелюдською істотою. Більше того, створення нового типу особистості – електронної особи – посиляє сильний сигнал, який може не лише розпалити страх перед штучними істотами, а й поставити під сумнів гуманістичні засади Європи. Таким чином, надання статусу особистості неживої, несвідомої сутності є помилковим, оскільки, зрештою, людство, швидше за все, буде зведено до рівня машини. Роботи повинні

служити людству і не повинні грати жодної іншої ролі, окрім як у сфері «наукової фантастики».

Отже, ШІ слід визнати об'єктом цивільних правовідносин. За дії ШІ відповідає власник, особа, яка набула прав на ШІ за договором купівлі-продажу, дарування, спадкового договору чи спадкуванні. Власник має право на регресну вимогу до виробника за збій роботи ШІ, що привів до негативних наслідків. У такому випадку, потрібно приділити увагу питанням строків, а саме: гарантійному строку, строку придатності ШІ. У цьому напрямі підтримуємо позицію запропоновану європейською комісією щодо впровадження ШІ необхідності (обов'язковості) страхування ШІ для зменшення ризиків для власників, виробників. Власник ШІ є суб'єктом цивільних правовідносин.

Література

1. В Одесі штучний інтелект долучили до діагностики головного мозку. URL: <https://moz.gov.ua/article/news/v-odesi-shtuchnij-intelekt-doluchili-do-diaagnostiki-golovnogo-mozku>
2. Уряд ухвалив стратегію розбудови телемедицини в Україні. URL: <https://moz.gov.ua/article/news/urjad-uhvaliv-strategiju-rozbudovi-telemedicini-v-ukraini>
3. Stefanchuk M.O. Civil legal personality of individuals and features of its implementation. Kyiv: Artek, 2020.
4. Nils J. Nilsson, The quest for artificial intelligence: a history of ideas and achievements, at XIII (2010).
5. Miles Brundage ET AL., The malicious use of artificial intelligence: forecasting, prevention, and mitigation 9 (2018); COMM. ON TECH., supra note 15, at 7.
6. Yavar Bathaee, The Artificial Intelligence Black Box and the Failure of Intent and Causation, 31 HARV. J.L. & TECH. 889, 898 (2018)
7. Future of Artificial Intelligence Act of 2017, 115th Congress (2017-2018). URL: <https://congress.gov/bill/115th-congress/house-bill/4625/text>
8. Future of Artificial Intelligence Act of 2017, 115th Congress (2017-2018). URL:

<https://congress.gov/bill/115th-congress/house-bill/4625/text>

9. Кошелева К.О. Проблема надання правосуб'єктності штучному інтелекту. Юридичний бюлетень. Вип. 11. Ч. 1. 2019. URL: http://lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2019/11/part_1/9.pdf
10. Mulgan T. Corporate Agency and Possible Futures. SpringerLink. 2018. 3 May. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10551-018-3887-1>
11. Парамонова О. Ю., Варава І. П. Місце штучного інтелекту в системі права. Юридичний вісник. 2023. № 3 (68). С. 75. (73- 79).
12. Judgment of the Court (Fourth Chamber) of 16 July 2009. Infopaq International A/S v Danske Dagblades Forening. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62008CJ0005>
13. Штучний інтелект: проблеми та перспективи правового регулювання в Україні та ЄС. URL: <https://unba.org.ua/publications/8263-shtuchnij-intelekt-problemi-ta-perspektivi-pravovogo-regulyuvannya-v-ukraini-ta-es.html>
14. Canada. Minister of Justice. Crimes Against Animals: A Consultation Paper. Ottawa: Library of Parliament, 1998. n. 212
15. New Zealand Animal Welfare Amendment Act 9. May 2015. N 49.
16. Broom D. Animal Welfare in the European Union. Study. European Parliament, Policy Department for Citizens' Rights and Constitutional Affairs. , 2017. P. 10-11.
17. Магатма Ганді. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D1%82%D0%BC%D0%B0%D2%90%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%96>
18. Dewey J. The Historic Background of Corporate Legal Personality // Yale Law Journal. 1926. N 35. P. 657.
19. The Future is here: Artificial Intelligence and Robotics. URL: http://www.nishithdesai.com/fileadmin/user_upload/pdfs/
20. Solaiman S.M. Legal personality of robots, corporations, idols and chimpanzees: a quest for legitimacy. Artificial Intelligence and Law. 2017. Vol. 25. No. 2. P. 155-179.
21. Schrijver S. de The Future Is Now: Legal Consequences of Electronic Personality

for Autonomous Robots. Who's Who Legal. [2018]. URL: <http://whoswholegal.com/news/features/article/34313/future-now-legal-consequences-electronic-personality-autonomous-robots>

22. Solaiman S.M. Legal personality of robots, corporations, idols and chimpanzees: a quest for legitimacy. *Artificial Intelligence and Law*. 2017. Vol. 25. No. 2. P. 155-179.

23. The Future is here: Artificial Intelligence and Robotics. URL: http://www.nishithdesai.com/fileadmin/user_upload/pdfs/

24. Bowyer K. Robot Rights: at What Point Should an Intelligent Machine Be Considered a «Person»? URL: <https://techxplore.com/news/2017-02-robot-rights-intelligent-machine-person.html>

25. Future of Artificial Intelligence Act of 2017, 115th Congress (2017-2018). URL: <https://www.congress.gov/bill/115th-congress/house-bill/4625/text>

26. Szollosy M. Robots, AI, and the question of «e-persons». *Journal of Science Communication*. 2017. Vol. 16. No. 4. P. 1-6.

SUMMARY

A breakthrough in the field of information technologies has led to a new digital revolution and the birth of digital infrastructure in the countries of the European Union, Ukraine and a number of other countries. The digital revolution requires compliance with global integration processes and leads to the digitization of legislation, in accordance with the principles of international law and the law of the European Union. One of the important issues for developed countries remains the issue of the legal mechanism for the introduction of artificial intelligence into society without harming humanity, as well as the legal regulation of legal relations related to artificial intelligence.

It was concluded that AI should be recognized as an object of civil legal relations. The owner, the person who acquired the rights to the AI under a contract of sale, donation, inheritance contract or inheritance, is responsible for the actions of AI. The owner has the right to a recourse claim against the manufacturer for the malfunction of the AI, which led to negative consequences. In this case, it is necessary to pay attention to issues of terms, namely: the warranty period, the shelf life of AI. In this direction, we support the position proposed by the European Commission regarding the introduction of AI, the necessity (obligation) of AI insurance to reduce risks for owners and manufacturers. The owner of AI is the subject of civil legal relations.

Keywords: artificial intelligence, digitalization, law, innovation, subject, object, private law, responsibility.